

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
MEDICINSKI FAKULTET**

Šalata 3, 10000 Zagreb
Tel/Faks: 01 4566909/014566724
web adresa: www.mef.hr

B. POVIJEST NASTANKA SUSTAVA OSIGURAVANJA KVALITETE

Zagreb, rujan 2011.

1. Razvoj sustava za osiguravanja kvalitete na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i osnivanje Povjerenstva za promicanje kvalitete

Osiguravanje kvalitete i promicanje kulture kvalitete važno je na Medicinskom fakultetu koji u svojoj djelatnosti objedinjuje obrazovanje, istraživanje i stručni rad u sustavu zdravstva. Ovo je posebno važno za Fakultet koji u svom profilu ističe orijentaciju prema istraživačkom fakultetu.

Jedna od prvih potreba za trajnim i sustavnim osiguravanjem kvalitete nastave na Medicinskom fakultetu prepoznata je već mnogo prije Bolonjskog procesa. Tada se to smatralo nadležnošću prodekana za nastavu i Povjerenstva za nastavu sa srodnim povjerenstvima i odborima (Povjerenstvo za izbornu nastavu, Povjerenstvo za nastavna štiva, itd.). Uži sastav Dekanskog kolegija, uključujući dekana i prodekana za nastavu s pomoćnicima bi obilazio katedre upoznavajući se s problemima u nastavi i pomažući u njihovom rješavanju. Već krajem 80-tih godina, Zavod za nastavnu tehnologiju kao specifična jedinica Fakulteta, nastala po uzoru na vrlo priznate medicinske studije u Europi i u svijetu s ciljem davanja podrške uvođenju inovativnih nastavnih metoda temeljenih na novim smjernicama u medicinskoj edukaciji te na obrazovanju nastavnika iz tih područja, započeo je s višednevnim radnim sastancima. Na njima su aktivno sudjelovali i nastavnici s drugih hrvatskih medicinskih fakulteta te s drugih fakulteta na Sveučilištu u Zagrebu. Aktivnost je prerasla okvire Medicinskog fakulteta i postala poveznica s drugim fakultetima. Aktivnost je potakla i utemeljenje Hrvatskog društva za medicinsku edukaciju (HDME) čije se sjedište nalazi na Medicinskom fakultetu.

Na sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 5. srpnja 2001. godine donesena je odluka o osnivanju Povjerenstva za osiguravanje kontrole, kasnije preimenovano u Povjerenstvo za unaprjeđenje kvalitete nastave. Povjerenstvo je svoj rad zasnivalo na načelima nadzora vrsnoće koja u odnosu na nadzor provedbe nastave obuhvaća (a) ustroj sustava, (b) djelovanje sustava, (c) vrednovanje djelovanja sustava – izlaznih podataka, (d) praćenje provedbe ispita te (e) mjere za ispravljanje nedostataka. Razvijeno je nekoliko instrumenata (obrazaca) za ostvarenje ove zadaće, a u to je uključen i obilazak svih nastavnih radilišta. To se, dakle, Povjerenstvo isprva ograničavalo na administrativnu kontrolu izvedene nastave. Kasnije se posvetilo izradi i validaciji fakultetske studentske ankete te kontinuiranom praćenju svih elemenata strukture nastavnog procesa.

Iako je u svoju strategiju ugradio razvoj sustava osiguranja kvalitete na svim područjima djelovanja, intenzivan rad na razvoju mehanizama i osobito razvoja kulture kvalitete u području znanosti, istraživanja i stručnog rada razvija se tek zadnjih godina.

Na temelju članka 152. Statuta Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Fakultetsko vijeće je na sjednici održanoj dana 25. siječnja 2011. godine donijelo odluku o osnivanju i imenovanju **Povjerenstva za promicanje kvalitete** kao posebnog tijela Fakulteta čija je nadležnost, djelokrug rada, zadaće, sastav članova te suradnja s drugima u promicanju kulture kvalitete na Medicinskom fakultetu opisana u Pravilniku o osiguravanju kvalitete.

Povjerenstvo za promicanje kvalitete održalo je prvu konstituirajuću sjednicu 9. veljače 2011. godine. Od tada do rujna 2011. godine održano je sedam sjednica čiji zapisnici su objavljeni na mrežnim stranicama Fakulteta (www.mef.unizg.hr)

1.2. Nadležnost, djelokrug rada i zadaće Povjerenstva za promicanje kvalitete

Pravilnikom o osiguravanju kvalitete Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagreb, donesenim 3. svibnja 2011. godine određene su nadležnosti, djelokrug rada i specifične zadaće Povjerenstva za promicanje kvalitete.

Nadležnost i djelokrug rada Povjerenstva su:

1. Poticanje razvojnih programa s ciljem promicanja kulture kvalitete, sukladno međunarodnim, nacionalnim i Sveučilišnim standardima, kriterijima i postupcima;
2. Savjetovanje i koordinacija svih tijela na razinama vodstva i odlučivanja, upravljanja i nadzora te na razinama provedbe mjera za osiguravanje kvalitete;
3. Planiranje procesa unutarnje prosudbe sustava osiguravanja kvalitete Fakulteta, analiza, predlaganje akcijskog plana i njegovo praćenje, u suradnji s Agencijom za visoko obrazovanje (AZVO) te Odborom i Uredom za kvalitetu Sveučilišta u Zagrebu;
4. Predstavljanje Fakulteta u nacionalnoj i međunarodnoj mreži za promicanje kulture kvalitete i osiguravanje sustava kvalitete.

Pravilnikom se utvrđuju i specifične zadaće Povjerenstva za promicanje kvalitete:

1. Planiranje i predlaganje smjernica i postupaka te poticanje aktivnog sudjelovanja i inovacija u promicanju kulture kvalitete i osiguravanje sustava na Fakultetu;
2. Razvijanje metoda za istraživanje različitih aspekata kvalitete u području biomedicine i zdravstva iz perspektive unutarnjih i vanjskih dionika;
3. Razvijanje indikatora kvalitete sukladno specifičnim potrebama Fakulteta;
4. Davanje aktivne podrške ustrojbenim jedinicama Fakulteta u primjeni standarda kvalitete, poticanje na samoanalizu, primjenu mjera za unaprjeđenje kvalitete te razmjenu iskustava dobre prakse;
5. Godišnje planiranje i provedba postupaka unutarnje prosudbe, uz izvješće, prijedlog akcijskog plana i praćenja provedbe u sustavu osiguravanja kvalitete Fakulteta.

Pravilnik navodi da Povjerenstvo za promicanje kvalitete radi u sjednicama koje se održavaju najmanje četiri puta godišnje. Od Povjerenstva se očekuje prijedlog plana aktivnosti u području osiguravanja kvalitete Fakultetskom vijeću koje po usvajanju dostavlja plan Uredu za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu. Povjerenstvo podnosi najmanje jedanput godišnje izvješće o svom djelovanju Fakultetskom vijeću, a nakon prihvaćanja, preslika izvješća objavljuje se na mrežnim stranicama Fakulteta te također dostavlja Uredu za kvalitetu Sveučilišta.

1.2.1. Članovi Povjerenstva za promicanje kvalitete

Članovi Povjerenstva za promicanje kvalitete (imenovani 25. siječnja 2011. godine na mandat od tri godine) su:

1. Prof.dr.sc. Gordana Pavleković, predsjednica
2. Doc.dr.sc. Tomislav Luetić
3. Prof.dr.sc Zdravko Petanjek
4. Prof.dr.sc. Želimir Bradamante
5. Doc.dr.sc. Ozren Gamulin
6. Prof.dr.sc. Nada Čikeš
7. Drago Horvat, prof.
8. Matija Čirko, studentica

Tajnik Povjerenstva je Drago Horvat.

1.2.2. Kriteriji za odabir članova Povjerenstva za promicanje kvalitete

Prema Pravilniku, članovi Povjerenstva su:

- predstavnik Dekanskog kolegija Fakulteta
- četiri predstavnika nastavnika
- predstavnik studenata i
- predstavnik stručnih službi Fakulteta.

Članove Povjerenstva imenuje Fakultetsko vijeće na prijedlog:

- Dekanskog kolegija Fakulteta za predstavnike uprave, nastavnika i suradnika te
- Studentskog zbora Fakulteta za predstavnika studenata.

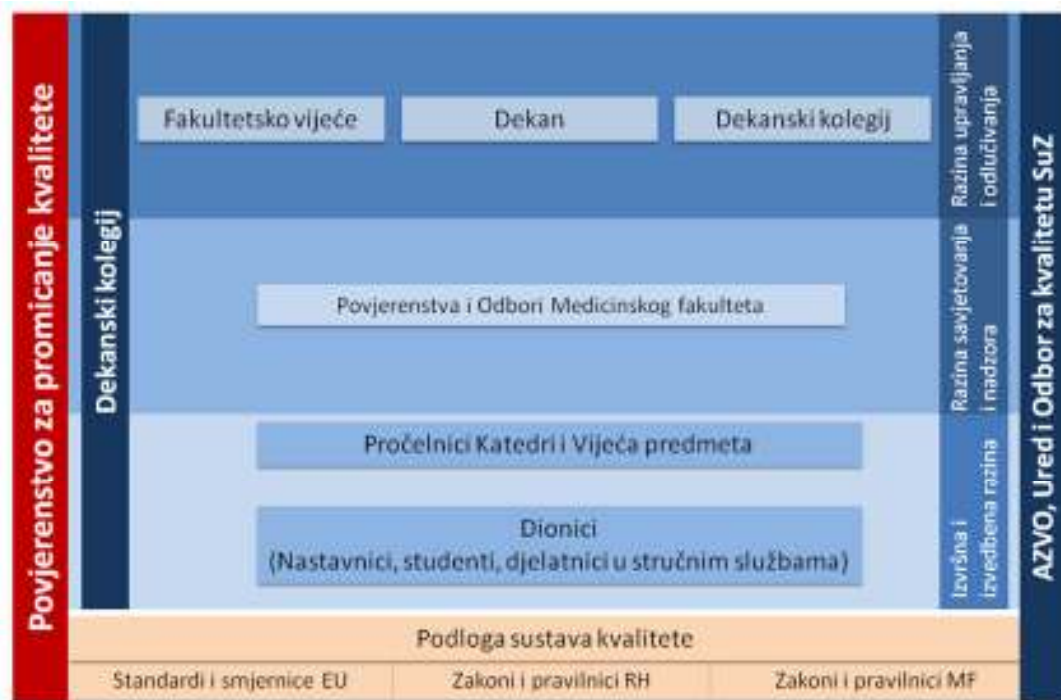
Kriteriji za izbor članova Povjerenstva su:

- dobro poznavanje sustava osiguravanja kvalitete
- dobro poznavanje područja unutarnje prosudbe
- prihvaćanje načela nepristrane i objektivne unutarnje prosudbe.

2. Opis ustroja sustava za osiguravanje kvalitete

Prema Pravilniku o osiguravanju kvalitete Medicinskog fakulteta, zadaće u promicanju i osiguravanju kvalitete na Fakultetu provode se na razini vodstva i odlučivanja, savjetovanja i nadzora te na izvršnoj i izvedbenoj razini. Suradnja tijela na svim razinama preduvjet je za osiguravanje sustava kvalitete Fakulteta.

Slika 1. Ustroj sustava za osiguravanje kvalitete

Tijela odgovorna za osiguravanje kvalitete na razini vodstva i odlučivanja su dekan, Dekanski kolegij i Fakultetsko vijeće.

Tijela odgovorna za osiguravanje kvalitete na razini savjetovanja su Povjerenstva i Odbori Fakulteta.

Nositelji upravljanja i odgovornosti za osiguravanje sustava kvalitete na izvršnoj i izvedbenoj razini su pročelnici katedri, vijeća predmeta i voditelji administrativno-stručnih službe Fakulteta.

Nadležnost, djelokrug rada i zadaće Povjerenstva za promicanje kvalitete te njegova povezanost s Odborom i Uredom na Sveučilištu i AZVO opisani su ranije.

3. Odabrani model i dokumentacija sustava osiguravanja kvalitete

3.1. Odabrani model

Za uspostavu i primjenu svog sustava kvalitete Medicinski fakultet je odabrao model koji se temelji na *Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG - Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)*.

Razlozi za odabir ovog modela su sljedeći:

- ESG standardi prihvaćeni su od 40 zemalja potpisnica Bolonjske deklaracije, koju je prihvatila i Republika Hrvatska te čine osnovu za osiguravanje i unapređenje kvalitete u institucijama visokog obrazovanja kod nas;
- Prema ESG standardima čini se samoevaluacija visokoškolske institucije, njena reakreditacijska prosudba kao i vanjska neovisna periodička prosudba sustava osiguravanja kvalitete, dakle obvezni su i za Medicinski fakultet;
- Vanjske prosudbe visokoškolske ustanove čine se svakih 5 godina, što je ipak dug period, a u međuvremenu je nužno osigurati kontinuitet neprekidnih poboljšanja, što se može činiti putem godišnjih samoevaluacija i drugih internih samoprocjena te unutarnjim vrednovanjem Povjerenstva za promicanje kvalitete prema akcijskom godišnjem planu s jasno definiranim ciljevima, rokovima i odgovornim izvođačima.

3.2. Dokumentacija sustava osiguravanja kvalitete

Fakultetsko vijeće je, sukladno strategiji razvoja Sveučilišta i svojim strateškim ciljevima te na temelju članka 18. stavka 5. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju i članka 152 Statuta Sveučilišta u Zagrebu Medicinskog fakulteta (NN, br. 145/09) i članka 152. Statuta Fakulteta donijelo dana 3. svibnja 2011. godine [Pravilnik o osiguravanju kvalitete](#) Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U Pravilniku se ističe da je cilj promicanja kvalitete Fakulteta u postizanju visokih standarda znanstvenog, nastavnog i stručnog razvoja i rada Fakulteta u području Biomedicine i zdravstva. Pri tome je promicanje kulture kvalitete zajednička vrijednost i odgovornost svih dionika Fakulteta u područjima njegovog djelovanja te je, kao takva, ugrađena u sve njegove normativne akte.

Pravilnik napominje da u stvaranju i razvoju sustava osiguravanja kvalitete sudjeluju i rezultate njegovog rada koriste unutarnji i vanjski dionici u obrazovnom procesu, znanstveno-istraživačkom i stručnom radu Fakulteta. Unutarnji dionici svi studenti, nastavnici, suradnici, knjižničko te stručno-tehničko i administrativno osoblje zaposleno na Fakultetu i njegovim radilištima. Vanjski dionici (zdravstvo, državna uprava, regionalna i lokalna samouprava, ustanove ostalih razina sustava obrazovanja, gospodarstveni subjekti, studenti koji su završili bilo koju razinu studija) su osobe vezane uz aktivnost Fakulteta, a

uključene su u provjeru, valjanost, svrhovitost i kvalitetu rada Fakulteta kao izvor podataka u procesu vrednovanja i poticaj za unaprjeđenje sustava osiguravanja kvalitete.

Pravilnikom se određuje ustroj i djelovanje sustava za osiguravanje kvalitete koji se provodi na raznim razinama i različitim mehanizmima. Na razini vodstva i odlučivanja, tijela odgovorna za osiguravanje kvalitete su dekan, Dekanski kolegij i Fakultetsko vijeće. Na razini savjetovanja, odgovorni su Povjerenstva i Odbori Fakulteta, a nositelji upravljanja i odgovornosti za osiguravanje sustava na izvršnoj i izvedbenoj razini su pročelnici katedri, vijeća predmeta i voditelji administrativno-stručnih službi.

Pravilnikom su definirana područja promicanja kvalitete i vrednovanje u okviru sustava za kvalitetu:

- Pravila i postupci u trajnom promicanju kulture kvalitete i sustava za osiguravanje kvalitete Fakulteta;
- Primjena sustava u svim razinama vanjske i unutarnje provjere kvalitete;
- Studijski programi;
- Proces i kvaliteta nastave;
- Vrednovanje nastavnčkog rada i ocjenjivanje nastavnika;
- Vrednovanje studentskog rada i ocjenjivanje studenata;
- Resursi za učenje i potporu studentima;
- Resursi za obrazovnu, znanstveno-istraživačku i stručnu djelatnost;
- Znanstveno-istraživačka djelatnost;
- Stručna djelatnost;
- Međunarodna suradnja i mobilnost;
- Informacijski sustav Fakulteta
- Javnost djelovanja.

Pravilnik, također, navodi kako je Priručnik za osiguravanje kvalitete Medicinskog fakulteta u Zagrebu njegov sastavni dio te oba dokumenta moraju biti javno dostupni i objavljeni na web stranici Fakulteta.

Priručnik o sustavu osiguravanja kvalitete na Medicinskom fakultetu je u fazi javne rasprave. Naime, polazeći od načela da nema razvoja kulture kvalitete ako svi dionici ne prepoznaju svoj osobni doprinos njenom razvoju te da sustav za osiguravanje kvalitete koji definira ustroj, mehanizme i odgovornost pojedinaca u provedbi ne može biti prihvaćen i dalje razvijan ako nije stvorena „klima“ koja podupire kulturu kvalitete, Povjerenstvo za promicanje kvalitete odlučilo je napisanu Radnu verziju staviti na javnu raspravu do kraja mjeseca listopada 2011. Očekuje se da će takav pristup otvorenog i aktivnog sudjelovanja u kreiranju jednog od temeljnih dokumenata za kvalitetu potaći „senzibilizaciju“, razgovore nastavnika, studenata i administracije međusobno i s Upravom Fakulteta i odgovornima na razini savjetovanja (Povjerenstva i Odbori Fakulteta). Stoga je za bolje razumijevanje područja o kojem se razgovara u Radnoj verziji Priručnika objavljen izbor iz pojmovnika Agencije za znanost i obrazovanje iz navedenog područja te kratko opisan sustav osiguravanja kvalitete u znanosti i obrazovanju u Republici Hrvatskoj i na Sveučilištu u Zagrebu.

U uvodnom dijelu Priručnika za osiguravanje kvalitete navodi se da je napisan s ciljem povezati dosadašnje iskustvo i aktivnosti na unapređivanju kvalitete Medicinskog fakulteta te Standarde i smjernice za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) u prihvatljivu cjelinu na način da pojmove, standarde, postupke, planove i aktivnosti prezentira široj stručnoj javnosti. Istovremeni, očekuje se da Priručnik posluži kao podsjetnik, uputa i pomoć svim dionicima sustava visokog obrazovanja u izgradnji i unapređivanju sustava za osiguravanje kvalitete te u promicanju kulture kvalitete na Fakultetu. Priručnik za kvalitetu, ipak, prvenstveno služi kao vodič odgovornima za kvalitetu na svim razinama, ali i studentima, nastavnicima, stručnim službama, poslodavcima i drugima za koje se očekuje kontinuiran doprinos i u kreiranju Priručnika (osobito primjerima dobre prakse).

Sažeto, ciljevi Priručnika su pomoći u:

- izgradnji sustava za unutarnje osiguravanje kvalitete na Fakultetu u skladu s prihvaćenim standardima;
- provođenju postupaka osiguravanja kvalitete;
- razvijanju sustava za unutarnje osiguravanje kvalitete;
- analiziranju i povećavanju učinkovitosti sustava za osiguravanje kvalitete;
- izradi strateškoga plana za unapređivanje kvalitete obrazovne, znanstveno-istraživačke i stručne djelatnosti;
- povećavanju kvalitete i učinkovitosti djelatnosti;
- analiziranju i procjenjivanju zadovoljstva unutarnjih i vanjskih dionika kvalitetom obrazovnog procesa te postignutih ishoda učenja;
- kvalitetnoj i detaljnoj izradi samoanalize te
- promicanju kulture kvalitete na Fakultetu.

Priručnik razrađuje osnovna područja osiguranja kvalitete prepoznata iz Standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja te Kriterija za vrednovanje visokih učilišta u sastavu sveučilišta koje je donijelo Nacionalno vijeća za visoko obrazovanje Republike Hrvatske.

Za svako područje definiraju se:

- Standardi: iskazi o očekivanoj razini zahtjeva i uvjeta prema kojima se ocjenjuje kvaliteta
- Ciljevi: postavljanje referentnih vrijednosti kojima se teži u osiguravanju kvalitete i prema kojima se određuju postignuća.
- Upute: niz aktivnosti i postupaka kojima se ostvaruju postavljeni ciljevi u ostvarenju kvalitete uz navođenje vremena provedbe, tijela odgovornih za provedbu i provjeru te indikatora uspješnosti provedbe određene aktivnosti.
- Primjeri dobre prakse: postojeći postupci čija primjena može unaprijediti kvalitetu obrazovne, znanstveno-istraživačke ili stručne djelatnosti.

4. Dokumenti o kvaliteti u visokom obrazovanju i znanosti te sustavu osiguravanja kvalitete

[Dokumenti](#) o kvaliteti u visokom obrazovanju i znanosti te sustavu osiguravanja kvalitete dostupni su na mrežnoj stranici Fakulteta.

Dokumenti Europske unije

ENQA (*European Network for Quality Assurance in Higher Education*)

1. Standardi i smjernice za osiguranje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja
2. ENQA Models
3. Institutional Evaluations in Europe
4. Quality Assurance Implications of New Forms of Higher Education
5. Benchmarking in Higher Education
6. Quality Procedures in Higher Education
7. TEEP Method
8. Quality Convergence Study
9. International Initiatives and Trends in Quality Assurance for European Higher Education

OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*)

1. Quality Assurance: Lessons from other organizations
2. Trends and models in international quality assurance and accreditation in higher education in relation to trade in education services

EUA (*European University Association*)

1. Quality Assurance: A Reference System for Indicators and Evaluation Procedures
2. Developing an internal quality culture in European universities : Report on the Quality Culture Project 2002-2003

Dokumenti na nacionalnoj razini

1. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju
2. Zakon o akreditaciji
3. Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju
4. Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenja studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta

Dokumenti na sveučilišnoj razini

1. Statut Sveučilišta u Zagrebu
2. ISKORAK 2001 – Razvojna strategija Sveučilišta u Zagrebu

3. Pravilnik o sustavu osiguravanja kvalitete na Sveučilištu u Zagrebu
4. Pravilnik o postupku vrjednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih te stručnih studija Sveučilišta u Zagrebu

Dokumenti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

1. Statut Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
2. Pravilnik o poslijediplomskim studijima
3. Pravilnik o poslijediplomskim specijalističkim studijima
4. Pravilnik o načinu provođenja stalnog medicinskog usavršavanja
5. Odluka o osnivanju ureda za pomoć studentima
6. Pravilnik o stipendiranju studenata poslijediplomskih sveučilišnih studija
7. Opća pravila o obavljanju znanstvenog, stručnog i nastavnog rada
8. Pravila dobre akademske prakse za znanstveni rad
9. Pravilnik o publikacijama
10. Pravilnik o postupanju pri optužbama za znanstveno nedolično ponašanje i prijevaru u znanosti
11. Pravilnik o etičkom povjerenstvu
12. Statut studentskog zbora MEF-a u Zagrebu
13. Pravilnik o osiguranju kvalitete.

